

انجمان موزه کشاورزی شهری سپرایفیلد

میوه جات بیدانه

ایده آل آنست که بتوانیم میوه را خودمان بچینیم، چه برای تازه خوردن، پختن یا مربا درست کردن. حتی با غهای کوچک قادر به ارائه برخی بیدانه ها هستند که شما میتوانید از تنوعی بالاتر از آنچه که اغلب عمدۀ فروشها برای فروش ارائه میکنند بهرهمند باشید. خیلی از بیدانه ها از محصولات بوته ای هستند که نگهداری از آنها بسیار آسانست. انواع توت و تمشک و یک نوع زغال اخته از میوه جات نرم پوست و یا بیدانه ها هستند.

حیاط سازی با گیاهان خوراکی

از گیاهان خوراکی در طراحی و تزئین حیاط خانه استفاده کنید. گلابی هندی یک بادشکن عالیست، و الدر برریز به اندازه کافی رشد میکند که دید داخل حیاط را محدود نماید. بوته های بارور مثل کارنت ها میتوانند جایگزین بوته های تزئینی باشند. بوته گل محمدی و گوس برسی فایده حصاری با خاطر شاخه های تیغدارشان دارند. انگور و کیوی شماری از داربست و یا حصار دور منزل یک پوشش جذاب تزئینی برای دید ارائه میکنند. از بوته توت فرنگی میتوان در ازای چمن برای پوشش زمین استفاده برد.

کجا بایست کاشت

اغلب میوه جات از رشد بهتری برخوردارند اگر لاقل هشت ساعت نور آفتابی داشته باشند. گوس برسی و تمام کارنت ها قادر به تحمل یک کم سایه در روز، اگر شرایط ایجاب میکنند، و های بوش بلوبریز (یک نوع زغال اخته) را در شرایط یک کم سایه میتوان پرورش داد. بیدانه ها را طوری بکاریکه از بادهای وزین تابستانی و زمستانی ایمن باشند. برای زهکشی بهتردر یک شب ملایم بکارید. برخی بیدانه ها از شرایط خنکتری که مخصوص کاشت رو به شمال است بیشتر بهره میبرند، برای مثال: گوس برسی و تمام کارنت ها. از کاشت در گودالی و یا چاله های دوری کنید، چون ممکن است که سرمهای دیر وقت بهاری به شکوفها صدمه بزنند و از مقدار محصول بکاهند.

زمین نزدیک به ساختمان و یا یک درخت آبگیری نسبتاً کمتری دارد، لهذا آبیاری لاقل دو بار در ماه توصیه میشود. قابل توجه باشد که الدر برریز نه تنها خاک مرطوب را ترجیح میدهد بلکه گه گداری تحمل خاک خیس آب بودن را نیز دارد.

چگونگی کاشت

زمان: در اوائل فصل بهار یا وقتی که زمین باندازه کاری خشک باشد فرصت کافی فراهم میکند که ریشه گیاهان شما توان مناسبی برای خود در تحمل سرمای اولین زمستان خویش را ایجاد بکنند.

خاک

خاک مرغوبی که زهشک مناسبی داشته و مملو از کود آلی طبیعی باشد برای کشت میوه بهتر است و توصیه میشود که از اضافه کردن آهک به خاک پرهیز بفرمایید. پی. اج. مناسب خاک برای اغلب میوه‌جات نسبتاً اسیدی است، حدود ۶ الی ۵/۶، و برای های بوش بلوبریز حتی ۵/۵ جوابگو خواهد بود.

گلدانهای با غچه ای

این گلدانها بسیار مناسبند برای توت فرنگی و کنترل زهشکی خاک، افزایش گردش هوا با نظر به جلوگیری از پوسیدگی و بیماری، و راه حلی مناسب برای زمینی که خاکش رس سنگین است. مخصوصاً برای های بوش بلوبریز.

کود آلی

اگر بخشی از چمن را بریده اید که یک چاله برای کاشتن ایجاد کنید میتوانید آن قسمت چمن را کاملاً قطعه قطعه کرده و بعنوان کود آلی در کف آن حفره استفاده کنید. توصیه میشود که کف حفره را لااقل تا 5 سانتیمتر پر از یک مخلوط خاک و کود آلی پوسیده بکنید قبل از اینکه گیاه را آنجا بکارید.

چاله کاشت

برای کاشت بوته های بارور و تاک مانند حفره کاشت باید عرض دوبرابری و کمی بیشتر از عمق گلدان اولیه باشد. ریشه ها باید بنهو افقی و باز باشند، اگر ریشه ها گلدانی بوده و بدور هم پیچیده اند حتماً در موقع کاشت سعی کنید که در یک سطل آب دم دست آنها را تامیشود باز نموده و در غیر آنصورت با یک چاقوی کوچک یا چنگال با غبانی چندین شیار مختصراً در گره های ریشه ای ایجاد کنید.

عمق کاشت

توجه کامل به مناسب بودن عمق کاشت در این حفره ها لازم است:
برای انگور و کارنوت ها 2/5 سانت عمیقت از گلدان پرورشگاه.
برای تمشک سیاه و قرمز حدود 7 سانت خاک روی ریشه ها و هرس شاخه های بلندتر از 20 سانت بالای خاک توصیه میشود.
خاک کاشت توت فرنگی باید در سطح مقطع ریشه و ساقه اصلی باشد.
ریواس را بنهوی بکارید که جوانه ها 6 سانت زیر خاک باشند.

آبیاری

هنگام کاشت حفره کشت را نیمه پر از خاک کرده و گیاه و زمین جدید آن را کاملاً سیراب بکنید، سپس باقی خاک را بدور گیاه بریزید و دوباره آبیاری (نه به حد اول) بفرمانید. برای ماه اول این تازه کاشتها را دو بار در هفته آبیاری کنید، یکبار در هفته برای ماه دوم و سپس دو دفعه در ماه تا اواسط ماه اوت (اگست).

پوشش

چمن و گیاهان هرزه مانع رشد مناسب گیاهان بارور خواهند بود و بر روی میزان محصولات شما اثر منفی خواهند داشت، لهذا لازم است که برای پیشگیری به این اقدامات دست بزنید:
بعد از کاشت، یک لایه 5 سانتیمتری کود یا کود آلی پوسیده بوسعت پهناشاخه ها بدور گیاه پهن کنید، و با یک لایه مقوای نسبتاً کلفت آن کود را کاملاً بپوشانید و بر روی آن پوششی تشك مانند از کاه، پوست خورد شده درخت، جلبک دریائی، خاک اره و یا برگهای پوسیده بنهید. برگ پوسیده را میتوانید هر ساله باجمع آوری برگهای پانیزی در کیسه هایی که در حیاط برای تمام زمستان باز باشند بوجود بیاورید. در بهار لایه های ضخیم برگ پوسیده را میتوانید برداشت کنید.

تعمیر و نگهداری منظم

با کاشت درست و پوشش خوب بیدانه ها احتیاجی به مراقبت تمام وقت نخواهد داشت.

در بهار
پوشش را کنار زده و لایه کود را ترمیم کنید و اگر چمن یا علفهای هرزه بدور محوطه ریشه گیاه راه پیدا کرده اند مقوارا جدیدتر و یا پوشش را ضخیمتر کنید.
در تابستان

اگر تابستانی خشک است، گیاهان بارور را کاملاً سیراب بوقت شکوفه و در حین رشد میوه نگه بدارید، به حدی که کمی آب روی زمین نزدیک به گیاه باقی بماند.
در پائیز

برگهای پائیزی را جمع کرده و در کیسه های سر باز (که برف و بارانهای زمستانی آنها را بپسند) بگذارید و در بهار آینده میتوانید از این کیسه ها پوششی تازه برای گیاهان خویش داشته باشید.

در زمستان

بعد از اینکه زمین کاشت شما بخ زد، بستر های توت فرنگی را با یک پوشش زمستانی 30 سانتی از سرمای شدید اینم بدارید. پوشش رمستانی: برگ درخت بلوط، شاخه های یک درخت بی خزان مثل کاج، و یا کاه.

نهوه نگهداری از بستر های توت فرنگی

بهترین محصول توت فرنگی را از بوته های 2 و 3 ساله میتوان برداشت کرد، برای همین از یکی از این دو روش استفاده بفرمائید: اگر فضای کافی دارید 3 بستر داشته باشید برای بوته های 1، 2، و 3 ساله. در آن صورت پیرترین بوته ها را بکنید و یک بوته تازه بکارید. در یک بستر قیمتیترین بوته را بعد از برداشت آخرین محصول از آن بکنید و در یک کود الی پوسیده مخلوط کنید و یک بوته تازه از جوانه های بوته های باقیمانده راه بیندارید.

تمام ساقه های خزندۀ الی 5 از هر گیاه مادر را هرس کنید و از اینها بعد از آنکه اولین گیاه تازه شروع شد آن را از گیاه مادر جدا بکنید.

چگونگی نو گری ریواس

اگر شاخه ها نازک هستند گیاه شما یا تغذیه سالم ندارد یا جای رشد کافی ندارد. در بهار یک لایه کود الی که خوب پوسیده باشد بعمق 7 تا 10 سانتی دور تاج گیاه بگذارید. شاید که به ضخامت ساقه ها کمک بکند. اگر شاخه ها خیلی بهم نزدیک هستند و یا تاج گیاه خیلی پیر بنظر میآید... لازم خواهد بود که در اوائل بهار آن را از خاک در آورده و تاج گیاه را به دو یا سه گیاه تقسیم کنید. دوباره بکارید و یک متر فضای کافی برای رشد سالم هر بوته جدید فراهم کنید. مطمئن باشید که یک یا دو بیل کود به خاک اضافه بکنید قبل از آنکه دوباره بکارید و چشم یا مغز بوته را 5 سانتیمتر زیر سطح خاک دفن بکنید.

اشارات برای هرس کردن

اوائل بهار (قبل از آنکه برگها در بیایند) تمشک سیاه نی های دو ساله، که پارسال میوه دادند، را در سطح زمین ببرید. شاخه های آفت زده را یا دفن کرده یا خاکستر کنید. بلک کارنتر نی های سه سال به بالا را از 2/5 سانتیمتری سطح زمین هرس کنید، همین کار را با قلمه هایی که ضعیف و یا باریک ساقه هستند بکنید. بهتر است که یک مخلوط از بوته های 1 ساله که شاخه هایی کمرنگتر دارند و 2 ساله که شاخه های بیشتری دارند داشته باشید. بلو بریز شاخه های خشک، یا آنهایی که مانع حرکت آزاد یک شاخه دیگرند و یا شکسته اند بعلاوه بر شاخه های قیمتیتر که سطح باروری آنها خیلی کمتر است: اینها را هرس کنید به نزدیکترین شاخه ای که قوی و عمودی است و شاید بعضی از آنها را تا سطح زمین هرس کنید. الدربریز شاخه های خشک، یا آنهایی که مانع حرکت آزاد یک شاخه دیگرند و یا شکسته اند را هرس کنید. گوس بربیز شاخه های ضعیف و مستتر از 4 یا 5 ساله را هرس کنید. شاخه های یکساله را نیمه هرس بکنید. انگور برای تاکهای جا افتاده: رشد سال گذشته را به دو یا سه جوانه قویتر محدود کنید. هاردی کبوی کمتر احتیاج به هرس کردن دارد مگر آنکه شاخه های مرده را هرس کنید. توت این گیاه شیره زیادی ترشح میکند اگر هرس شود، لهذا فقط شاخه های خشک، یا آنهایی که مانع حرکت آزاد یک شاخه دیگرند را هرس کنید.

تمشک قرمز بوته هایی که فصل باروری آنها تابستان است را مثل تمشک سیاه هرس نمایند. آنهایی که در پائیز بار میدهند را هر بهار تا سطح زمین ببرید.
رد کارنتر و وايت کارنتر بهترین باروری اینها روی شاخه های جا افتاده است. شاخه های 5 سال به بالا را هرس کنید تا 8 یا 10 سانتی شاخه اصلی.
سسکتونز (گلابی هندی) شاخه های خشک، آفت زده، صدمه دیده یا آنهایی که مانع حرکت آزاد یک شاخه دیگرند و یا شکسته اند را هرس کنید.

تابستان

بلک بریز اینها را میتوان در تابستان هرس کرد، بعد از برداشت محصول. بر طبق روش هرس بهاری عمل بکنید.
بلک کارنتر اینها را میتوان در تابستان هرس کرد، بعد از برداشت محصول. بر طبق روش هرس بهاری عمل بکنید.
گوس بریز جوانه های افقی راسالیانه تا 5 برگ هرس کنید، توجه داشته باشید که بالای پیوندگاه برگ ببرید.
این کار شما باعث میشود که تعداد شکوفه های شما بالا بروند شکوفه زیاد مساوی میوه ریادتری خواهد بود.
تمشک قرمز اینها را میتوان در تابستان هرس کرد، بعد از برداشت محصول. بر طبق روش هرس بهاری عمل بکنید.
رد کارنتر جوانه های افقی راسالیانه تا 5 برگ هرس کنید، توجه داشته باشید که بالای پیوندگاه برگ ببرید. این کار شما باعث میشود که تعداد شکوفه های شما بالا بروند شکوفه زیاد مساوی میوه ریادتری خواهد بود.
وابت کارنتر جوانه های افقی راسالیانه تا 5 برگ هرس کنید، توجه داشته باشید که بالای پیوندگاه برگ ببرید.
این کار شما باعث میشود که تعداد شکوفه های شما بالا بروند شکوفه زیاد مساوی میوه ریادتری خواهد بود.

شکوفه ها و میوه

گیاه میوه نمیدهد مگر اینکه شکوفه زده باشد.
اگر گیاه شما شکوفه ندارد شاید بخار: سایه بیش از اندازه باشد (در آنصورت بوته را بجای آفتابیتری منتقل کنید)؛ پ.اچ نامناسب (پ.اچ. خاکتان را آزمایش کنید؛ هدف شما یک پ.اچ. مابین 6.0 الی 6.5 است)؛ زهشک نامناسب (از گلدان باعچه ای استفاده نمایند)؛ شاید عمق کاشت زیادتر از حد مناسب، برای آن گیاه بوده (مقداری خاک برداری و یا انتقال بوته جوابگوی این مشکل خواهد بود)؛ فسفر و یا پتاسیم ناکافی (کود استخوان ماهی و جلبک اضافه بکنید) یا نیتروژن بیش از حد (کود مورد مصرف گیاه را کاهش دهید)؛ گیاه هنوز بالغ نشده (کمی صبر داشته باشید).

اگر شکوفه دارید و میوه ندارید شاید بخار: سایه بیش از دست شما خارج باشد: یک سرمای دیر وقت بهاری به شکوفه ها صدمه زد، شاید گرده افسانی اتفاق نیافتد چون زنبورها نیامند یا باد و باران آنها را دور نگه داشت، و یا سردی هوا.
وقتی گیاهان شما نو پا هستند و تازه کاشته شده اند و در حال رشد و ریشه دواندن هستند، بهتر است که آن انرژی خود را ابتدا صرف رشد ساقه و برگ بکنند در ازای رشد شکوفه و میوه. اینکار را حتما برای های بوش بلوبریز بکنید که رشد قویتری داشته باشد.

قلمه زنی، انتشار و لایه بندی

انواع کارنترها، الدربریز، و گوس بریز را میتوان آسانی از شاخه های ضخیمتر راه انداخت. در پائیز بعد از اینکه رنگ برگها عوض شدند، چندین شاخه جوان بلند را بریده (برای توت این شاخه ها باید پاشنه دار باشند): این قلمه ها را باید در یک زاویه 45 درجه ای (که بخ زمین انها را کاملاً بسطح هل نتواند بدهد) بطوری که 3/4 شاخه بزرگ خاک دفن شده باشند. بعد از اینکه زمین بخ زد با یک پوشش کلفت زمستانی از کاه، برگهای پوسیده درخت بلوط و یا شاخه (و برگهای) درخت کاج یا یک بی خزان دیگر از سرمهاهای زمستانی محفوظ نگه دارید. در بهار، آن شاخه هایی که ریشه زده اند برگدار میشوند و این برگها شروع به رشد کرده و بزرگ میشوند. اینها را به پرورشگاه منتقل کنید و سپس، بعد از سه سال رشد، در جایگاه اصلی شان بکارید.
تکثیر انواع تمشک را میتوان توسط انتقال دادن به شاخه ها و ریشه های خزنده این گیاهان در اوائل بهار به محل جدیدشان به پیش برد.

های بوش بلوبریز را از طبق هرس ریشه های گیاه مادر تکثیر کنید: قطعه های ریشه که 3 الی 10 سانت طول و 6 الی 12 میلیمتر قطر دارند برای اینکار مناسبترند؛ هنگام هرس مطمئن باشید که با یک زاویه ببرید که بدانید که آن قسمت از ریشه بسمت پائین باید کاشته شود؛ این ریشه هایی که قویتر هستند را در خاکی نرم با زهشکی مناسب یا یک گلدان بکارید؛ ریشه هایی که نرمت و یا نازکترند را افقی و بزرگ یک لایه نازک خاک بکارید.

مناسبترین روش تکثیر هاردی کیوی توسط هرس شاخه های جوان (سر شاخه نرم و پایه محکم) در اواسط تابستان است. انگور را میتوان با قلمه ای از شاخه های قوی و نزدیکتر به بدن اصلی گیاه مادر همچنین انتشار داد و یا با لایه بندی جوانه ها.

الدربری، گووس بریگلابی هندی و انواع کارنتها را باسانی تکثیر دهید با لایه بندی. در اوائل بهار و یا اواخر تابستان یکی از شاخه های بلندتر را به خاک خم بکنید؛ حدود 12 الی 25 سانتی از نوک ساقه پوست شاخه را در طرف خاک بکنید و زیر خاک مخلوط با کمی کود دفن بکنید؛ با قرار دادن یک سنگ و یا یک میله و یا سیم آن قسمت گیاه را ثابت نگه دارید، در بهار آینده گیاه نو پا را از گیاه مادر جدا کرده و به گلدان پرورشگاهی انتقال دهید.

معلومات

میوه	تعداد گیاه برای هر صرف کننده	فاصله مابین هر گیاه در ردیف (سانتیمتر)
بلکبریز	1	200 x 200
بلک کارنتر	1	150 x 300
های بوش - بلوبریز	2	200 x 200
لوبوش - بلوبریز	6	50 x 100
الدربریز	1/2	200 x 300
گووس بریز	1	150 x 300
انگور	1	200 x 300
هاردی کیوی	1	150 x 300
توت (اشکبار)	1/2	200 x 200
تمشک قرمز	10	60 x 120
رد کارنتر	1	150 x 300
ریواس	1	100 x 100
گلابی هندی	1	200 x 300
توت فرنگی	25	30 x 60
وایت کارنتر	1	150 x 300

ملاحظات

تمشک قرمز را در 60 سانتیمتری و در یک ردیف، که 30 سانتیمتر فضای آزاد بدور هر کدام باشد، و ردیفها را در 120 سانتیمتری همدیگر بگزارید.

در ازای هر 9 گیاه ماده هارדי کیوی یک گیاه نر بکارید؛ برای میوه به هر دو گیاه احتیاج خواهد داشت. توصیه میشود که از نوع هاردى کیوی درج شده استفاده بکارید، چون هاردى کیوی نوع دوم بزرگتر و رشد سریعتر و بیگدازتری دارد ولی دیرتر میوه میدهد لهذا برای حیاطهای وسیعتر مناسب است. دو نوع بلوبریز و الدربریز بکارید که گرده افشاری موفق داشته باشد.

انجمن موزه کشاورزی شهری
ترویج دادن سنتهای روستائی در مکانهای شهری